

WWW.DEVINCAN.SK

DEVÍNČAN

Noviny pre každého Devínčana • zdarma • apríl 2022 • Ročník XX • Ev. č. 5801/19

„Susedia“ a Susedia

Videla som snímku, ktorá sa len tak jednoducho nedá „stráviť“. Je na nej, zdá sa, že kvalitný bicykel, odpružený rám, množstvo prevodov, terénny dežén pláštá, jazdila na ňom zjavne pestovaná dáma. Svedčí o tom krásne tvarovaný, upravený, nalakovaný dámsky necht pani cyklistky. Tu však akákoľvek normalita končí. Ostatné nechty nevidno, zvyšok ruky je deformovaný. Ďalší záber v televíznych novinách ukázal celok. Ulicu v ukrajinskej Buči. Plnú zastrelených ľudí. Chodcov. Boli v nesprávnom čase na nesprávnom mieste. Zastreli ich ako lovnú zver. Pani zostrelili z bicykla, jej susedovi vystrelili z rúk nákup, tí ďalší mŕtvi tiež čosi mali so sebou na ceste za bežnými dennými povinnosťami, šli ako my všetci. Proste, každý deň tiež chodíme a čosi nosíme so sebou. Len - po nás, chvalabohu, nik nestrieľa tak ako v Buči. Ako na Ukrajine. Včera, dnes, zajtra (?). V mnohých ďalších mestách i dedinách na Ukrajine. Čo zlo znásobuje je fakt, že tam susedia strieľajú na susedov. Hrôzy, ktoré sa na nás valia z reportáží o vojne na Ukrajine sú neopísateľné, nepochopiteľné, a predsa skutočné. Barbarstvá, zverstvá... I keď zverstvá asi nie. Zvieratá by také niečo nedokázali. Tým príroda nadelila pud zachovania vlastného rodu. Nám, ľudstvu ako celku, zjavne nie. História homo sapiens (ozaj, máme právo

nazývať sa „človek rozumný“?) je pretkaná vojnovými konfliktmi. Krvavú bojovú čiaru nájdete všade v dejinách, kam nazriete. Takzvaná koruna tvorstva sa mláti neustále. Lokálne či celosvetovo, otvorene aj skryto, na bojiskách je horúco no boli/sú vojny i studené. Najnovšie sa čoraz častejšie spomína vojna hybridná. Radšej ani negooglejte, o čom taká vojna vlastne je, lebo s hrôzou zistíte, že predstava, že žijeme v mieri, je veľmi naivná. Nie, nechcela som písať o vojne. Skôr o aktuálnom dianí okolo nás. O prebúdajúcej sa prírode, o pripravovaných kultúrnych podujatiach, o Devíne a Devínčanoch, proste o susedskom živote, o živote so susedmi... Lenže vďaka spomínanej momentke zo správ som si naplno uvedomila, že nie je sused ako sused. Svedčí o tom množstvo múdrych prísloví a citátov o susedoch. O dobrých i o tých horších. Význam inštitútu „sused“ spočíva aj v tom, že tak ako rodinu, si ho človek nevyberie. Proste, buď je tu, alebo príde, prisťahuje sa a my s tým nič veľmi nenarobíme. Takže mať dobrého suseda je priam darom božím. Čo poviete na tých našich? Viem, nájdú sa i takí, ktorých by ste si zrovna nevybrali, ak by sa dalo. Aj neporiadok robia, občas sú hluční, jazdia, či parkujú bezohľadne, život dokážu zneprijemniť aj aj... No o to viac musíme byť vďační za tých „božích“. Tých, ktorí ak môžu, tak pomôžu. Ktorí vám nielen podajú pohár vody keď treba, ale pripravujú rôzne spoločné cvičenia, programy nielen pre deti, pozvú vás na výlet, či si na ulici len tak s úsmevom s vami pokecajú, skrátka spríjemnia život. Úžasným príkladom dobrého susedstva posledných

dní sú Devínčania, pomáhajúci práve Ukrajincom utekajúcim pred svojimi, tiež „susedmi“. Zoberali sme (nielen) pre nich množstvo vecí, viacerých ste prichýlili vo svojich príbytkoch, pre siedmych sa skupine Devínčanov podarilo pripraviť úžasné ubytovanie zo schátralých miestností v obecnom dome na Kozíčovvej ulici, zopár detí odidencov začalo chodiť do našej základnej školy, v obchode majú nákup šťastia zdarma... Dostáva sa im pomoci, ktorú potrebujú, postupne sa začleňujú medzi nás, tak, ako sa na dobrých susedov patrí. Nevieťme koľkí a na ako dlho zostanú u nás. Väčšina z nich chce ísť nazad domov čo najrýchlejšie, samozrejme. K tomu si trúfam len povedať a veriť, že kým budú v Devíne, rovnako ako inde na Slovensku i v ďalších krajinách, do ktorých utekajú, bude pre nich slovo sused len synonymom dobra a pomoci. Stačí, ak každý sám za seba... Ale o tom som už neraz písala, však? Tak šetríme slová, verím, že na lepšie časy. Čo vy na to, milí susedia? Mier a peknú jar nám všetkým prajem

P.S. Žiaľ, susedia aj nenávratne odchádzajú, boľavé prázdno zostáva práve po tých „božích“. Pripájam sa ako starostka k poďakovaniu „Pavlinky...“ Za to, že bola, žila s Devínom a Devínčanmi, pátrala po histórii a zaznamenávala aktuálne do kroniky Devína, neúnavne s ním zraštená až do konca. Ďakujem za nás všetkých, pani suseda Pavlínka Rumanovská

Lubica Kolková, starostka

foto Matej Patka

foto: Matej Patka

PAVLÍNKE... (9.8.1938 – 29.1.2022)

Keď som Ti prvý krát zavolała, že či by si prijala členstvo v redakčnej rade Devínčana, počula som na druhej strane radostné áno. Bolo to pred tromi rokmi. A odvtedy sme sa stretávali nad novým číslom vždy v Edene, Tvojej rodinnej kaviarni. Bola si vždy prvá za stolom, vždy starostlivo upravená, vždy usmiata a vždy dobre naladená a vždy pripravená priniesť písomné svedectvo o časoch minulých do rubriky Ponory do dejín Devína. A prvá si aj články odovzdávala. Učili sme sa spoločne ako vylepšiť naše noviny, spoločne sme vymýšľali témy a spoločne sme

sa tešili, keď sa články páčili. Nikdy nezabudnem na Tvoj nákazlivý smiech, humor a krásny nadhľad, s ktorým si si zakazovala pripúšťať dni, keď si sa práve necítila najlepšie...

V júli 2019 sme sa rozprávali o Tvojom manželovi Ivanovi Rumanovskom a dozvedela som sa veľa aj o Tebe. O tom, ako Ťa Ivan prvýkrát vzal do Devína za riaditeľom školy Bratrancom. Dôvodom bol nemý film Jánošík, po ktorom dlho pátral a bratia Bratrancovej manželky – Veselí, v ňom účinkovali. V Devíne sa vám zapáčilo a presťahovali ste sa 17.8.1968.

S Ivanom ste sa zoznámili v čase, keď si ako absolventka produkcie na filmovej škole v Čemeliciach nastúpila pracovať do Slovenskej požičovni filmov, ktorá bola v tej istej budove, kde Ivan zakladal Filmový archív. A vaše stretnutie bol vraj „pracovný úraz“. Stretávali ste sa na chodbách a raz Ti na desiatu priniesol jabĺčko a tatrunku. Videl, ako si ju kupuješ v mliekarni. Potom Ťa pozval do strižne a ukazoval Ti „unikátne“ zábery z akéhosi dokumentu. Netrvalo dlho a aj Ty si pochopila, že aj on je unikátny...

Žili ste spolu 44 rokov a rešpektovali ste jeden druhého. Mala si rada jeho rozprávačský talent a vážila si si jeho zaniatenosť pre vec a tvrdohlasnosť, s ktorou dosiahol vždy to, čo si zaumienil. Ale z tej svojej tolstojovskej brady Ti málokedy dovolil odstrihnúť...

Keď si sa ako dievčatko prechádzala s mamičkou po uliciach Bratislavy, hľadali ste vhodný priestor pre cukráreň. Nestihli ste to, lebo prišiel február 1948, ale po rokoch cukráreň Eden predsa len vznikla. Bola malá, ale útulná, podľa Teba akoby kópia cukrárne z pražskej Zlatej uličky.

Máš dvoch synov – Juraja a Daniela, nevesty Alenku a Jarku a vnúčatá Barboru, Alexandra, Michala, Jakuba a pravnúčatá Simona, Emu, Arthura a Oliviu a ako si o sebe tvrdila, „kvočkovský“ syndróm. Potrebovala si mať deti a svojich blízkych vždy naokolo, vedľa seba. To sa Ti splnilo. Hlavné nevestu Jarku si volala svojim dobrým anjelom...

Ivan bol telom i dušou Slovan a všetko, čo sa týkalo Slovanov, bola jeho láska. Založil Spolok priateľov staroslávneho Devína, organizoval cyrilometodské oslavy. Ty si po ňom toto dedičstvo prebrala ako rodinné striebro a stala si sa chodiacou kronikou Devína.

Hoci si bola tiež z filmárskeho fachu, zakotvila si medzi výtvarníkmi. Dlhé roky si pracovala v Slovenskom fonde výtvarných umení a mala si na starosti výstavy. Medzinárodná výstava bižutérie v PKO, výstava Poľského sakrálneho umenia či Bienále ilustrácií, to boli Tvoje srdcové akcie. Keď horel hrad Krásna hôrka, plakala si. Strávila si tam kus života, bola si pri zrode expozície aj pri remeselných prácach.

S filmom Ťa spájali hlavne Ivan a jeho kolegovia, filmári, ktorí sedávali pod veľkou marhuľou na vašej záhrade a Ty si im ponúkala vždy rovnaké občerstvenie – placky a devínske ríbezľové.

Sedemnást rokov si pracovala v devínskej knižnici, bola si jej dušou, poznala si každú knihu. Ale zaujímali Ťa nielen knihy, ale aj životy a osudy devínskych čitateľov. S mnohými si sa skamarátila a to, čo Ti prezradili o Devíne, nenájdeme vraj v žiadnej literatúre.

A vieš, Pavlínka, čo ma mrzí? Že sme nestihli popracovať na monografii Devína. Máš doma celú jednu knižnicu, kde sú len knihy z Devína, mala si vymyslený aj obsah, len chýbala finančná podpora, aby vyšla monografia Devína taká, akú si zaslúži... Veľmi chcem veriť, že k tomu raz príde.

S láskou spomíname, navždy si naša.

Redakcia Devínčana

KNIŽNICA INFORMUJE

Milí čitatelia, po dlhšej prestávke, spôsobenej rekonštrukciou strechy na Dome kultúry sa naša knižnica pomaly, ale iste opäť otvára pre vás, aby vám ponúkla neopakovateľné zážitky z čítania kníh. Do bohatej ponuky nášho knižničného fondu pribudlo aj niekoľko noviniek, ktoré vám teraz predstavím. Verím, že vás zaujmú a nájdú si svojich čitateľov.

Lucinda Rileyová: Dievča na útese

Jedna z najúspešnejších autoriek súčasnosti (napísala aj známu historickú sériu Sedem sestier) prináša fascinujúci príbeh troch generácií dvoch írskych rodín. Román prepletený tajomstvami, vojnou, smrťou, láskou a rodinnými drámami sa odohráva na pozadí vojnového Londýna, pokojného írskoho vidieka a trpkého New Yorku.

Lucy Foleyová: Zoznam hostí

Nadčasový detektívny román vyhral v čitateľskej súťaži ako najlepší triler roka 2020. Na írskom ostrove sa koná luxusná, na prvý pohľad perfektná svadba. Svadobčanov však z idylly vytrhne mŕtve telo. Vrahom môže byť každý, každý má totiž motív a nesie so sebou nejaké tajomstvo.

Abbi Waxman: Knihomofský život Niny Hillovej

Príbeh introvertky Niny, ktorá sa zrazu musí vyrovnáť s novou životnou situáciou. V knihe sa nachádzajú vtípné dialógy, popkultúrne a knižné odkazy, láska ku knihám a aj trochu romantiky. Oddychový román pre všetkých knihomoľov.

Richard Osman: Štvrtkový klub detektívov

Oddychová detektívka s nečakaným rozuzlením, plná britského humoru a láskavej atmosféry o štyroch senioroch, ktorí stoja pred neľahkou úlohou – vyriešiť dve vraždy.

Veronika Šikulová: Pozor, bodkovaný pes!

Príbehy bodkovaného psa Dunča, ktorého doma všetci ľúbia, aj keď... rozhryzie topánky, zje zubnú pastu, zožerie papierové škatuľky, suché rožky, vysype v kuchyni smetiak, zlomí pravítko, ociká pračku... atď. Ved to poznať každý majiteľ psíka. Knihu dopĺňajú ilustrácie Oksany Paliy.

Do nášho fondu pribudlo aj niekoľko pekných kníh pre deti, ktoré sme dostali darom, za čo v mene detičiek ďakujeme. A tešíme sa nielen na ne, ale samozrejme aj na dospelých čitateľov.

Alena Rumanovská

KOMIX PETRA MIKULÁŠA – JAR?

Po nehostinnej zime – Aha! Jar? Sneženy po mne práve dostrielali svoje nežnobile projektily, len mi tak páliac hvízdali okolo hlavy, darom som sa bránil, oháňal, kričal NESTRIELAJTE PO MNE OSTRÝMI!!!... a oni na to s chladnými cynickými úšklabmi – nič sa nedeje... Prispôsob sa danej situácii!

Prakticky zvečera na ráno mi jar pod nohy naskladala zlatožlté púpavy nášlapných mín, ich hlávky som doslova obskackával, aby podo mnou nevybuchovali a aby sa mi nemánilo, vzápät, priam na srdce mi zamierila hrozivým atakom atómových vôní, samozrejme, v podobe celej svojej pestrofarebnej kveteny.

Akosi sa mi aktuálna jar motá v hlave, blčí, horí, páli prudko vznetlivou krvou, ako keď sa vznieti letecký kerozín, veľmi skoro sa po pokoji zimy v kasárňach prebudili čierne bombardéry triskáčových ovád, sršní, ôs a hrozne veľkých samotárskych včiel... Nepripraveného ma zaskočil ich kobercový nálet a pýtam sa, prečo práve v najkrajšiu časť roka! Prečo tak ziapu decibelmi v plnej forsáži okolo mojich bezbranných rúk, a oni na to – veď v podstate sa nič nedeje, éto tólko špeciálna vojennaja operácia.

Aj túto jar sa Slnko tvári nenápadne, ako po iné jare, ale prečo zrazu v rozprsku šrapnelí!... Pozoroval som ho zo záhrady, postupne sa presunulo za vežu kostola, nech aj Boh spravodlivý vidí, ako sa človeku vymklo svetlo z rúk. Čo sa to stalo... Prečo... Čo ďalej... čo keď sa jari zamáli iba hento jediné Slnko a zatúži ma zaslepiť oveľa viacerými slncami?... Čo potom... Nenastane náhodou v mojej záhrade totálne tmúca tma?... Budem sa môcť vôbec tohtoročnej jari pozrieť do očí?...

CHOĎ A ROB AJ TY!

GAVENDOVINY

Ak mám byť úprimný, musím sa priznať, že vybrať si tému, o ktorej by som napísal pár riadkov do aktuálneho Devínčana, mi dala zabrať ako nikdy doposiaľ. Hoci podnetov sa núka viac než moc. Problémom bola autocenzúra. Zakaždým mi naskočilo: „Ale to by si tí a tí mohli vysvetliť tak a tak“ a „tí iní zas úplne inak“. Povedal som si, skopírujem niečo spreď desať – dvadsať rokov... Neuspel som. Keď som články čítal dnešnou optikou, ani tie by sa nevyhli „polarizácii spoločnosti“. Dokonca som v archíve našiel dva príspevky na tému „Mať vlastný názor“. Tými by som sa asi dotkol takmer všetkých, povedal som si. Aj odsudzovať rastúcu nenávisť a rozvíjať tému, že ak si zlobu iného nechám vstúpiť do vlastného srdca, stávam sa jeho komplikom, si možno vysvetliť po svojom. Nuž tak aspoň pár myšlienok spreď pätnástich rokov z úvahy nad podobenstvom o milosrdnom Samaritánovi...

Keď v tridsiatych rokoch minulého storočia emigroval do Francúzska ruský filozof Nikolaj Berďajev a pozoroval život tamojších kresťanov, vyjadril sa, že mu pripomínajú karikatúry. Myslel na tie v novinách: obrovská hlava s výraznými charakteristickými črtami a len malé, zakrpatené rúčky a nožičky. V prenesenom význame, množstvo náboženských vedomostí, diskusné krúžky a kluby, nekonečné zbožné reči, ale pramálo konkrétnych skutkov lásky. Berďajev vyslovil veľkú pravdu: kresťan bez skutkov je vždy karikatúra. Ale nič nového pod slnkom. Jedného takého diskutéra stretol aj Ježiš. Evanjelista Lukáš ho označuje ako znalca zákona. Mal veľa vedomostí, a ako sa ukázalo, aj veľmi trefné názory. Čosi podstatné mu však chýbalo. Najmä dobrý úmysel: otázku kládol, aby Ježiša pokúšal, aby ho nachytil v reči a dokázal mu svoju prevahu. Zákonníkov hlavný problém však bol, že nevedel, kto je jeho blížny. Aj to bola len výhovorka. Ľahko je teoreticky a všeobecne hovoriť o potrebe lásky k blížnemu, o potrebe hodnôt pre Európu, o riešení sucha v ďalekej Afrike. Cítíme sa pri tom plní veľkodušnosti a záujmu o dobro. Horšie je, ak sa ozve niekto s konkrétnou prosbou o pomoc. Preto Ježiš stavia do kontrastu Samaritána, ktorými Židia všeobecne opovrhovali a Samaritáni zas mali v nenávisti Židov. Práve on sa skláňa a nezištne pomáha. Pointa je veľmi jasná: nie tí, čo majú pekné reči a spôsoby, ale čo sa vedia priblížiť a pomôcť, sú človeku skutoční blížni. Ako neraz pripomínala Matka Terézia, aj uprostred bohatstva majú ľudia svoje biedy a potrebujú pomoc. Blížnymi sa pre nich staneme, ak sa k nim priblížime so záujmom a s ochotou poslúžiť. Práve láska zblízuje a odstraňuje vzdialenosti, najmä tie vnútorné. Aj človek, ktorý s nami roky žije, pracuje či študuje v bezprostrednej blízkosti, je pre nás ďaleký, kým sa nezačneme zaujímať o jeho potreby. Dostojevskij hovorí, že prebudenie súcitu s blížnym znamená prebudenie kresťanstva, kritika blížneho zas odpad od Krista. Kto kritizuje, vytvára odstup, kto má súcitu, zblízuje. Aby sme aj touto úvahou nepreplňovali hlavu priveľa vedomosťami, bude lepšie skutkami odpovedať na Ježišovu výzvu: „Choď a rob aj ty podobne!“

Marián Gavenda

KUCHYNSKÝ BIOODPAD AJ V DEVÍNE

Zber kuchynského bioodpadu je Bratislava povinná zaviesť najneskôr k 1. januáru 2023, preto sa mesto rozhodlo jednotlivé mestské časti zapájať postupne. Hlavné mesto v spolupráci so spoločnosťou Odvoz a likvidácia odpadu a.s. (OLO) bude zavádzať zber kuchynského bioodpadu v našej mestskej časti v máji 2022. Distribúcia košíkov, vreciek na kuchynský bioodpad a informačného letáka bude prebiehať od 06. do 10. mája. Cieľom opatrenia je znížiť, ideálne odstrániť kuchynský bioodpad zo zmesového komunálneho odpadu – ten tvorí 20 – 25 % objemu čiernych zberných nádob. Na zabezpečenie komfortného zberu kuchynského bioodpadu bude adresne každej domácnosti v našej mestskej časti dodaný distribučnými tímami OLO bezplatne 10 litrový odvetrávací kuchynský košík a 150 kusov kompostovateľných vreciek. V rodinných domoch pribudnú 20 litrové hnedé zberné nádoby na kuchynský odpad. Tie budú vyvázané podľa harmonogramu v intervale 2x do týždňa od začiatku marca do konca novembra a 1x týždenne od začiatku decembra do konca februára. Zber teda bude prebiehať po celý rok a v našej mestskej časti ho začne spoločnosť OLO realizovať v týždni od 16. mája 2022. Záhradný odpad bude z rodinných domov vyvášaný sezónne od marca do novembra 1x za dva týždne, tak ako doteraz. V blízkosti bytových domov pribudnú 120 a 240 litrové nádoby na triedenie kuchynského odpadu. Všetky potrebné informácie sa obyvatelia dozvedia v informačnom letáku a od vyškoleného personálu spoločnosti OLO pri osobnom prevzatí balíčkov.

Ak si nemôžete prevziať balíček počas distribúcie, môžete si ho vyzdvihnúť v distribučnom centre v sobotu 14.05.2022 na Kremfínskej ulici vo dvore za budovou miestneho úradu v časoch od 10:00 do 13:00 hod. a od 14:00 do 17:00 hod.

Ak sa nemôže dostaviť vlastník nehnuteľnosti/rodinného domu, prineste so sebou vyplnené splnomocnenie, ktoré nie je potrebné overiť notárom. Ak sa nemôže dostaviť majiteľ bytu, postačí, keď pri preberaní nájomca bytu uvedie meno majiteľa a číslo bytu (príp. poschodie). Nájomnú zmluvu predkladať nemusí.

Všetky dôležité informácie nájdete na webovej stránke Devína, na www.olo.sk/kbro, kde budú uverejnené aj najčastejšie otázky a odpovede. V prípade ďalších otázok môžete tiež kontaktovať Zákaznícke centrum spoločnosti OLO na 02/50 110 550 alebo email-om zakazka@olo.sk

DEFIBRILÁTOR BUDE V POTRAVINÁCH

Koncom januára tohto roka sa na podnet poslankyne Jany Jakubkovič objavila na facebookovej stránke Devínčania výzva na zbierku na kúpu AED defibrilátora. Necelý mesiac od vyhlásenia prišla dobrá správa, že sa Devínčanom podarilo vyzbierať dostatok finančných prostriedkov – celkom 1840 Eur. Uvedená suma tak zabezpečila kúpu AED defibrilátora typu Zoll plus spolu s exteriérovou vyhríevanou skrinkou s alarmom.

So samotnou zbierkou, ako aj následnou kúpou bolo plne nápomocné občianske združenie Záchrana, ktoré svojou činnosťou pomáha zabezpečovať tieto život zachraňujúce prístroje na celom území Slovenska. Vďaka prezidentovi Slovenskej komory zdravotníckych záchranárov Františkovi Majerskému sa počas piatich rokov podarilo združeniu rozmiestniť skoro 200 defibrilátorov po celom Slovensku. Ako uvádza pán Majerský, defibrilátory majú šancu posilniť prvú pomoc pri zástave srdca alebo infarktu. Čas, za ktorý k pacientovi dorazí sanitka, sa totiž z roka na rok predlžuje, hlavne kvôli nadmernému využívaniu zdravotnej služby v posledných rokoch. Je preto mimoriadne dôležité, ako zareagujú ľudia v bezprostrednej blízkosti človeka, ktorý potrebuje pomoc. A od nich tiež závisí, či sa bude zranený schopný plnohodnotne vrátiť do života.

AED defibrilátor je prístroj, ktorý doslova zachraňuje životy. Je najúčinniejším prostriedkom, ako zabrániť úmrtiu v prípade, ak dochádza k zástave srdca. Jeho použitie je hlasovo a vizuálne navígované tak, aby ho dokázal použiť naozaj každý bez lekárskeho vzdelania či predchádzajúceho školenia. Defibrilátor pomáha poskytnúť bezodkladnú prvú pomoc pri zástave srdca ešte pred príchodom záchranárov. Dojazd záchranky do odľahlejších miest môže trvať aj desiatky minút, pričom pri prvej pomoci rozhodujú sekundy. Preto je dôležité, aby boli defibrilátory k dispozícii a čo najbližšie k ľuďom. V prípade, ak je tento prístroj rýchlo dostupný, zvyšuje šancu na prežitie až na 93 %. O jeho umiestnení diskutovali odborníci a aj devínska verejnosť hlasovaním na sociálnych sieťach. Nakoniec bol defibrilátor umiestnený v priestore potravín Od našich.

Ďakujeme Martine Žanonyovej za prvotnú myšlienku, Jane Jakubkovič za organizáciu zbierky, všetkým, ktorí prispeli za finančnú podporu a potravín Od našich za možnosť umiestnenia defibrilátora v jej priestoroch.

Katarína Mihinová

foto Jana Jakubkovič

UPRATOVALI SME DEVÍN

Priatelia Devínčania, opäť by som vám všetkým rád poďakoval za aktívnu pomoc pri čistení a udržiavaní Devína. Z roka na rok sa nám to tu zlepšuje, aj keď ešte stále vídavame hriechy našich predkov poukryvané v rôznych zákutiach. Poďakovanie patrí nielen tým, ktorí sa zúčastnili akcie „Jarné Devínske Upratovanie“, ale aj tým, ktorí po celý rok v rámci bežného pohybu po Devíne zdvihnú voľne pohodený odpad a hodia do koša. Teší ma, že aj takýmto spôsobom vnímame Devín ako náš a ja sa o neho tak staráme.

S vďakou
Igor Prieložný

Časť úrody
z jarného upratovania.

PREDSTAVUJEME DEVÍNČANOV

JOZEF VAJDA

MILUJEM TICHU V DEVÍNE

Stálica našej prvej divadelnej scény, uznávaný herec, neprehraditeľný svojou fyziognómiou a charizmou. A pritom skromný človek pevne spojený s prírodou, hlavne s tou devínskou. Na ostrove pozná snád každý strom a na Kobyle sleduje východy slnka. Ale svoju sochu zo Srnčíka sa mu ešte nepodarilo dostať domov...

Kde cítiš svoje korene?

Korene mám rozložené po celom Slovensku. Mám tri miesta, kde sa cítim ako doma. V prvom rade je to Devín. Keď som prišiel študovať do Bratislavy, chodil som sem na výlety a už vtedy som si hovoril, že to by bolo, keby som tu tak raz mohol bývať. Mojm druhým srdcovým miestom sú Piešťany. Možno aj preto, lebo pochádzam z Považia, narodil som sa v Nimnici. Do Piešťan som chodieval k starej mame a nakoniec sme sa tam s rodičmi z Nimnice aj presťahovali. Moja žena k tomu kraju tiež inklinuje. Navyše, na Piešťany máme romantické spomienky, lebo sme sa tam zoznámili. A tretie miesto, ktoré mám veľmi rád, sú Tatry.

Aká bola tvoja cesta do Devína? Kedy sa udialo, že sa z teba stal Devínčan?

Najprv to boli len vychádzky a túžba raz tu zakotviť. Možno aj preto som si sedemnásťkrát zabehol preteky Devín – Bratislava... Do Devína sa predtým nedalo len tak jednoducho chodiť kvôli stráženému hraničnému pásu a ostnatým drôtom. Až neskôr, keď sa situácia zmenila, manželka mi ukázala domček, ktorý postavila v Devíne. Domček sme prerobili a bývame tu už dvadsať rokov. Presne tento rok máme toto krásne výročie, ktoré budeme s priateľmi oslavovať pri potoku na chalupe a veľmi sa na to teším. Splnil sa mi tak sen a som Devínčan aj podľa občianskeho preukazu.

Čo ťa tu stále drží?

Je tu môj domov mám to šťastie, že Devín je jedno z najkrajších miest na Slovensku, doslova kultové a veľmi silné energetické miesto, lebo sútok dvoch riek s bralom tvoria magické spojenie. A nemyslím si to len ja. Nie nadarmo tu zakotvili civilizácie našich predkov a celé generácie chceli v Devíne žiť. Vedeli, cítili, že je to ideálne miesto pre život. Mne Devín pred rokmi učaroval a stále ma prekvapuje. Navyše, je to územie s vynikajúcou polohou pre ľudí, ktorí pracujú v meste, ale chcú žiť mimo hlučného davu. Sme v centre za pár minút, sme a nie sme Bratislavčania. Devín je miesto ako stvorené na trávenie voľného času. Máme vodu, kopce, všetko, čo mám rád, mám poruke. Teraz je obdobie, keď kvitnú na Kobyle hlaváčiky a ponikle. Je to neuveriteľná nádhera, ktorú máme za dverami.

Hovoril si o energetickom vplyve. Ako ho vnímaš osobne?

Cítim energiu Devína, ktorá prúdi pri sútoku pod bralom, nabíjam sa ňou. Chodím tam denne na moje pravidelné prechádzky. A potom je tu Kobyla, územie v štvrtom ochrannom pásme, ktorá je hlavne teraz, na jar, nádherná. Najkrajšia je ráno. Praktizujem indiánsky beh, striedam beh s chôdzou, vyjdem hore na kopec a počkám, kým sa slnko začne opierať o Kobylu. Som tam len ja a príroda. Chodím na Kobylu často, je odtiaľ úžasný pohľad na panorámu Devína, na spojenie Moravy s Dunajom a keď to vidím pod sebou, je mi, jednoducho, dobre. A potom ten pokoj. Absolútne ticho.

A k tomu ti v záhrade žblnká voda v jazierku...

Áno. To ma tiež upokojuje... A sú tu veľmi príjemní ľudia, s každým sa v podstate tak trochu poznám. Život v Devíne nie je taký neosobný ako vo veľkomeste. Keď si sadnem do kaviarne či do reštaurácie, vždy sa nájde niekto, s kým sa môžem chvíľku porozprávať.

Si známy aj tým, že sa chodíš kúpať do Dunaja. V každom ročnom období.

Poznám zátoky na Dunaji, kde voda tak prudko netečie a kde sa dá krásne kúpať. Netýka sa to len leta, chodím tam celoročne. S otužovaním som začal vlastne tu, na Dunaji.

Sám, či so skupinkou?

Sám. Teraz je to už veľmi „in“ a kde kto sa rád pochváli, že otužuje. Ja som sa tým nikdy verejne nechváli. Robím otužovanie pre seba, aby som bol spokojný. Keď som pred päťdesiatimi rokmi začal behať, každý si ukazoval na čelo, či nemám čo robiť. Nikdy som sa nevystatoval tým, aký šport robím a snažil som sa športovať sám pre seba.

Viem o tebe aj to, že si mal veľkého psa, vďaka ktorému si tiež objavoval devínske prírodné zákutia...

Áno, mali sme Benyho desať rokov. Chodil som s ním hlavne na ostrov, lebo to bol veľký pes na to, aby som ho mohol pustiť na voľno. Na ostrove nikdy nebolo veľa ľudí, tak tam som si ho dovolil občas pustiť a on si pobehal. Bolo to preňho úžasné miesto. Tým, že bol obrovský a huňatý a bolo mu v lete teplo, tak sa veľmi rád kúpал. Ani si neviem predstaviť, že by som ho mal niekde inde a už vôbec nie v meste, pretože potreboval priestor. V Devíne sme spolu chodili na dlhé prechádzky a obaja sme boli šťastní.

Máte peknú záhradku, práve tu prebiehajú jarné sadiace práce. Si v záhrade užitočný?

Ja sa do záhradky smiem starať len na povel. Moja žena sa stará o kvety, stromy, kríky a ja už len hodnotím, aké je to pekné. Ale napríklad, včera som zamakal a urobil kus roboty. Vyhrabal som všetku starú trávu, povynášal staré veci...

Také tie chlapské roboty ako porúbať drevo máš povolené?

Áno, ale hlavne na chate. Mám rád tvrdú robotu. Raz som bol na niečo nahneváný a porúbал som za štyri dni dvanásť metrov dreva. A ako som búšil do tých klátov, veľa vecí som si v hlave vyriešil. Všetka zlosť zo mňa odišla, všetko negatívne som zo seba vyrúbал.

Máš na chalupe ešte kone?

Samozrejme. Narodili sa tam, sú tam doma a ja sa o ne starám, aby im nič nechýbalo. Vždy, keď prídem, si na nich zajazdím. Je to jeden z mála športov, ktorý sa dá robiť do dlhého veku. Od malička som jazdil na koňoch, vždy som po nich túžil a v dospelosti som si sen splnil. Vychádzky po lese s koňmi sú neopakovateľný zážitok. Veď nie nadarmo sa hovorí, že najkrajší pohľad na svet je z konského chrbta.

Po kom si zdedil lásku ku koňom?

Môj pradedko vlastnil tri dediny a všetky domáce zvieratá, ale kone mali u neho najväčšiu úctu. Mal kone na prácu na poli, parádnny záprah na cestu do kostola a kone na jazdenie. Samozrejme, s koňmi aj obchodoval. Ako malý chlapec som sa s týmto prostredím celkom zžil, miloval som to tam. Cez prázdniny som nešiel k moru, ale dedkovi ku koňom. Dedko sa dožil v zdraví 101 rokov, babka 96. Boli mojim vzorom. Vstávali ráno

o štvrtrej, pracovali do zotmenia a vždy po západe slnka spolu so sliepka-
mi sme chodili spať. Jedli sme vlastnú zeleninu, vlastný chlieb z našej
pšenice a maslo, ktoré mútila babka. Obdivoval som ich jednoduchý, ale
tvrdý život a asi preto mám taký silný vzťah k prírode a zvieratám.

Málokto sa môže v Devíne pochváliť, že tu má sochu v životnej veľkosti. No, možno Rastislav... Ako k tomu došlo?

Robil som reklamu pre istú poisťovňu a keď sa skončila, tak mi sochu na moju šesťdesiatku darovali. A nič lepšie im nenapadlo, len mi ju dopratať na oslavu do Srnčíka. Odvtedy je tam. Už som ju aj chcel zobrať preč, ale vždy do toho niečo prišlo, dúfam že sa mi to čoskoro aj podarí.

Čo sa ti na Devíne páči a čo by si zmenil?

Páči sa mi tu prostredie, to by som za nič nevymenil. Ale čo ma trápi, a v tom nie som sám, je oddĺženie Devína. Sú tu tendencie a iniciatíva ľudí, ktorí sa o to snažia a tých treba podporiť. Lebo Devín bude fungovať len vtedy, keď sa zbaví dlhov a nebude so sebou niesť to strašné bremeno, ktoré ho ťaží veľa rokov. Už sa tu v podstate nedá nič urobiť ani vymyslieť, pretože na nič nie sú peniaze. Treba si uvedomiť, že Devín je naozaj perla Slovenska, sťahuje sa sem veľa ľudí a rovnako sem chodí veľa ľudí na výlety. Devín je predsa bašta nášho slovanstva. Aj preto treba vybudovať a poskytnúť potrebný štandard domácim aj návštevníkom. Je mi smutno, že len pár kilometrov cez Dunaj je tak krásne opatrovaný Habzburg a my tu máme špinavé ulice bez kvetinovej výsadby, bez lavičiek a ošarpané domy.

Účinkuješ v divadle, v televízii, vo filme, máš toho na rováši dost. Kde ťa teraz možno vidieť a v čom?

Vo filme Šťastný nový rok 2 si zahral s Dagmar Veškrnovou.

Momentálne sme mali premiéru filmu *Šťastný nový rok*, ktorý je aj devínskou produkciou, lebo autorka scenára a producentka Adriana Kronerová, moja blízka susedka, je Devínčanka. Na filme sa podieľal aj Patrik Tkáč a hrala tam aj jeho nadaná dcérka. Takže som vlastne hral vo filme, ktorý spáchali Devínčania. Film je príjemný, úsmevný, odohráva sa v nádhernom prostredí pri mori. Má vysokú návštevnosť a ja mám z toho dvojnásobne dobrý pocit. Ako herec a aj ako Devínčan.

Filmy ľahkého zábavného žánru v tejto koronou poznačenej dobe padnú veľmi dobre.

Iste a vidíme to aj v divadle, lebo komédie sú v repertoári najviac navštevované. Ľudia sa chcú zasmiať, odviazať sa. To neznamená, že by sme nemali prinášať aj vážnejšie témy, lebo je takisto dôležité reagovať na to, čo sa deje okolo nás. Aj keď máme v poslednom čase tých vážnych tém dosť... Umenie by malo vždy nastavovať dobe zrkadlo, ale aj pomáhať ľuďom pri psychohygiene, učiť ich radosti zo života. Nieкто má radosť, keď vyvenčí psa pred môj dom, iný, keď niekomu pomôže... Vždy to závisí od toho, akí sme vyspelí a civilizovaní.

A okrem filmu, kde ťa najbližšie uvidíme?

Okrem Slovenského národného divadla nakrúcam veseloherný seriál Hranica. Popri tom robím ešte aj iné predstavenia a chodím s nimi po Slovensku. Oslovili ma aj na dva filmové projekty, ale nejdem zatiaľ predbiehať.

Nudiť sa teda nebudeš...

Nenuďím sa a perspektívne to vyzerá tak, že najbližších päť rokov by som sa ani nudiť nemal. Priznám sa, už som spomalil. Naštartovala to korona a vtedy som si uvedomil, že som sa neskutočne hnal. Myslím, že bolo dobre, že som sa trošku zastavil, lebo som zistil, že som dosť vyčerpaný. Počas korony som niekoľko projektov zo svojho itinerára škrtol a tak to aj zostane. Budem sa snažiť užiť si voľný čas, viac si prežiť bežný život a venovať sa rodine, domu, chate, vnúčatám.

Sú to Vajdovci? Zdedili umelecké vlohy?

Zatiaľ sa nevie. Ale mám veľmi dobrý vzťah s vnučkou. Už má sedem rokov, dostala na Vianoce klavír a verím, že keď bude chcieť, bude sa jej v hudbe dariť. A ona chce, to už vidieť teraz.

Máš pocit, že nás pandémia aj niečo naučila?

Naučila nás, že sa dá žiť aj inak. Možno si niektorí poupratovali v hodnotách a niektorí možno aj nie. A sú takí, ktorí sa z toho skoro zbláznili. Na jednej strane to chápem, lebo je hrozné, keď človek zostane bez príjmov a bez práce. Ľudia sa radi socializujú. Ja som mal šťastie a šesť týždňov som strávil na chate. Tam som bol stále vonku, nestretával som sa s ľuďmi a vydržal som to. Priznám sa, že mne samota prospieva. Mám ju rád. Na veľa vecí prídem, keď som sám. Ale po tých dvoch rokoch toho už bolo veľa a tešil som sa, keď sme začali v divadle hrať. Počas korony boli tendencie, že sa dá žiť aj bez kultúry. Áno, dá sa, ale je to živorenie. Zoberťe ľuďom knihy, zveste obrazy, vypnite televízory a internet, zatvorte divadlá, kiná, reštaurácie, kaviarne a zistíte, že taký život za veľa nestojí. Veľa krát si uvedomíme, že nám v živote niečo chýba až vtedy, keď to máme zakázané. A zakázaného bolo do dnes už veľmi veľa... Preto sa teším, že sa všetko vracia do normálnych koľají, ktoré vyjazdil čas.

Andrea Miková, foto archív J.V. a Continental film

JOZEF VAJDA (66)

Po štúdiu herectva na VŠMU v Bratislave začal angažmánom v Poetickom súbore Novej scény a od roku 1980 je členom Činohry Slovenského národného divadla. Počas svojho vyše štyridsaťročného pôsobenia si zahral v desiatkach divadelných inscenácií, z ktorých spomeňme len tie najzásadnejšie: *Slečna Júlia*, *Nebezpečné vzťahy*, *S vylúčením verejnosti*, *Krajina šíra*, *Sen noci svätajánskej*, *Alergia*, *Fernando Krapp mi napísal list*, *Becket alebo Božia česť*, *Prelet nad kukučkiným hniezdom*, *Scény z manželského života*, *Ideálny manžel*, *Nevesta hôľ*. Z filmografie to boli filmy ako napríklad *Trpký voz nádeje*, *Dlhá cesta domov*, *Jakubov rebrík*, *Tábor padlých žien*, *Vadí nevádi*, *Jesenná (zato) silná láska*, *Cinka Panna*, *Sviňa*. A v televíznych seriáloch sme ho mohli vidieť v *Alžbetinom dvore*, *Ordinácii v ružovej záhrade*, *Profesionáloch* či v *Hode svišťom*. Za dabing získal Zlatú slučku v roku 2002, je držiteľom Krištáľového krídla za rok 2004 a v roku 2018 mu udelili cenu Literárneho fondu za celoživotné dielo.

KOZIČKA AKO ÚTOČISKO

Za posledných niekoľko týždňov sa zmenil svet. Nielen nám, ale hlavne ľuďom z Ukrajiny, ktorí hľadajú svoj nový domov. Ľudia so srdcom sa snažia svoje nevyužitú priestory poskytnúť unaveným a nešťastným matkám s deťmi, ktorých muži zostali doma brániť vlast'...

Na Kozičovej ulici v areáli zberného dvoru bola nevyužitá časť domu s dvomi miestnosťami, kúpeľnou a sociálnym zariadením. Dom sa nachádza v správe MČ Devín a je v prenájme občianskeho združenia Spoločenstvo detí Zeme, ktoré požiadalo o poskytnutie tohto priestoru ako dočasného útočiska pre ukrajinské matky s deťmi. Žiadosti poslanci promptne a jednohlasne vyhovel.

Keďže sa priestor roky nevyužíval, potreboval súrnu sanáciu. Nové omietky, kúpeľňu aj kuchynku. Chýbalo kompletne zariadenie. 2. marca poslankyňa **Jana Jakubkovič** vytvorila na fb stránke Devínčania výzvu a už 6. marca sa uskutočnilo prvé stretnutie dobrovoľníkov, kde **rodiny Kaňová a Medľová** pevne uchopili vlákno vízie do rúk a niesli ho počas celej realizácie. Za neuveriteľne krátky čas, už 21. marca prijala Kozička, ako sa tento projekt nazval, prvé ukrajinské mamičky s deťmi. (Názov Kozička je odvodený od názvu ulice Kozičova 24 a pripomína tak trochu rozprávkový príbeh mamy s kozliatkami, ktoré sa skrývajú pred vlkom. Symbolické, však?)

Obrovské ĎAKUJEM patrí za súčinnosť MČ Devín - poslancom, ktorí projekt podporili, pani starostke Ľubici Kolkovej, Martine Škárovej. Všetkým, kto PRO BONO prispeli svojimi zručnosťami: stavebnej firme AlfaDevín, pánom Frimmelovi a Mikušovi, pani architektke Jane Medľovej a realizátorom projektu Paľovi Medľovi, Martinovi Kaňovi, Michaele Kaňovej, Antonovi Kaňovi, spoločnosti TEZA s.r.o. a p. Kasičovi a jeho kolegom, spoločnosti Prisma elektro s.r.o. a p. Gersicovi a jeho kolegom, spoločnosti STOFFE INTERIER s.r.o. a p. Ježovej s kolegami, spoločnosti VIVA - SK s.r.o. a bratom Vagaiovcom, spoločnosti LEGRAND Slovensko a p. Vilikovskej, spoločnosti JUTEX - Contract s.r.o. a p. Tomasekovi s kolegami, p. Cholvadtovi, p. Hancikovi, Martinovi Galátovi, Zuzane Rabine Bachoríkovej, Daniele Ignačákovej, Miroslavovi Ignačákovi, Alene Országhovej, Ivanovi Országoi, Soni Ondrišekovej, Veronike Robinson, Jurajovi Paulušovi, Ivete Polákovej, Jane Jakubkovič, Magde Maruščákovej, Paľovi Maruščákovi, Daniele Keseliovej, Kristiánovi Keseliovi, Kataríne Mihonovej, Alexandre Smolejovej, Zuzane Adamovej, Filipovi Ferulíkovi (Kondela), Michalovi Marcinovi, Márii Milly, Alexandre Riháčkovi, Jane Mrázikovej, Marekovi Mrázikovi, Andrei Vrábelovej, Martinovi Vrábelovi, Alene Veselej, Denise Križanovskej, Soni Kolenčíkovej, Andrei Mikovej, Nike Hergovičovej, Kataríne Stasniakovej, Michalovi Heskovi, Renáte Šmilňakovej, Emilovi Jakubíkovi, Ľudmile Jakubíkovej Linde Benkovej, Jozefovi Pazeltovi, Andrei Urgerovej, Mi Movi, Rasťovi Božekovi, Maximovi Božekovi, Natálii Takáčovej, Eve Ďurišovej, Danke Czíkovej, Olge Mikulášovej, Lenke Satinovej, Richardovi Satinovi, Andrei Mrázovej, Jozefovi Vajdovi, Stevovi Fuzyemu, Eve Večerkovéj, Eve Kováčovej, Borisovi Procičkovi, Miroslavovi Novákovovi, Michalovi Lázníčkovovi, Renáte Porvazníkovej, Mariánovi Ťapušovi, Jane Kilárskej, Eve Dzurjaninovej, Anne Brilakovej, Zdenke Boškovej, Miroslave Líškovej, Rasťovi Kunstovi, Petrovi Distlerovi, Kataríne Vittekovéj, Barbore Buľubašovej, Jane Hrbekovej, Eve Danišovej, Romanovi Martinkovi a mnohým ďalším, ktorí prispeli svojou prácou, financiami, časom a tiež dovedajším hosťovským rodinám Letkovej, Kollárovej a Krsekovej.

Keď pôjdete okolo, všimnite si novú tvár brány, ktorú vytvoril **Peter Žanony** alias Žabák. Je rodákom z Kozičovej ulice a tiež si pamätá, keď Kozička bola ešte jasličkami, ktoré navštevoval.

Prinášame tiež príbehy ukrajinských mamičiek, medzi nimi sú aj niektoré „naše“ devínske. Prečítajte si viac z autorskej dielne dokumentárnej fotografky **Jany Rajcovej** na www.exodus.report

Ďalší život v útočisku tiež môžete podporiť priamo na účet SKO 2560 000000 7070 12 8 001 Spoločenstva detí Zeme, o.z.

Je veľkou výhodou, že v blízkosti sa nachádza komunitná **bylinková záhrada**, ktorej využitie sa teraz stáva ešte zmyslupnejším. Tešíme sa na vašu návštevu záhrady od apríla do októbra, ktorá bude otvorená počas víkendov a organizovaných podujatí.

Sona Kolenčíková, Zuzana Matej, foto archív

Peter Žanony namaľoval bránu Kozičky.

Muži zrekonštruovali priestor – Martin Kaňa, Pavol Medľa

... a ženy z neho vytvorili domov

O NOVEJ OČNEJ KLINIKE

Dlho sa o nej len šuškalo a konečne prišiel čas, keď nová očná klinika v Devíne nadobúda reálne obrisy. A navyše, bude mať prívlastok devínska, nakoľko za projektom stojí rodina uznávaného oftalmológa, Devínčana MUDr. Petra Böhma. Prinášame prvé informácie.

Nové Očné centrum Dr. Böhma je navrhnuté podľa najnovších zdravotníckych štandardov. Na približne dvetisíc metroch štvorcových a na dvoch podlažiach sa bude nachádzať operačný trakt s tromi najmodernejšie vybavenými chirurgickými sálami. A, samozrejme, špecializované očné ambulancie a čakáreň prepojená s vonkajšou terasou, cez ktorú bude možné prejsť do odpočinkovej záhrady s množstvom zachovaných stromov a drevín. V priestoroch bezbariérového areálu môžu pacienti pohodlne zaparkovať na jednom z 23 parkovacích miest.

Historická reštaurácia aj učňovské stredisko

Miesto na Hradnej ulici číslo 10 si všeličo pamätá. V čase prvej republiky napríklad hostí, ktorí sa počas prechádzok po Devíne radi občerstvili v pôvodnej miestnej výletnej reštaurácii. Ďalší majitelia ju viac krát prestavali a prispôbovali novým účelom. Sídlilo tu napríklad učňovské stredisko či výrobné družstvo Kožatex. Radikálnymi stavebnými zásahmi však budova stratila pôvodné architektonické a pamiatkové hodnoty a po vydaní búracieho povolenia ju v roku 2020 asanovali.

Želanie pôvodného majiteľa

„Roky sme obdivovali toto miesto, jeho výnimočné, pokojné prostredie. Vždy nám pripadalo ako ideálne pre zdravotnícke zariadenie, akým by mohla byť očná klinika,“ hovorí Peter Böhm st. *„Priestory v Ružinove, kde už devätnásť rokov vykonávame súkromnú očnú chirurgickú prax, našim pacientom už nestačia. Ak chceme poskytovať komplexnú očnú starostlivosť na najvyššej úrovni, potrebujeme sa presťahovať do väčších priestorov.“*

Pred rokmi rodina oslovila s touto myšlienkou Ing. Štefana Kilárskeho, vtedajšieho majiteľa bývalého Kožatexu, ktorý na pozemku zamýšľal postaviť tlačiareň. *„Tento projekt sa však nerealizoval a o niekoľko rokov neskôr nám majiteľ ponúkol pozemok so želaním, že by na ňom rád videl očnú kliniku. Sme mu veľmi vďační za to, že dal prednosť nám pred developermi. Práve on má veľkú zásluhu na tom, že na tomto mieste bude stáť očná klinika,“* pokračuje Peter Böhm st.

Rodinná klinika

Klinika je rodinným projektom: *„Sú do nej zaangažované všetky moje deti. Najstarší Marek mal od začiatku najťažšiu úlohu. Pripravoval stavebný projekt a stará sa o priebeh a dohľad nad stavbou. Dcéra Hanka má na starosti finančné a ekonomické záležitosti. Syn Peter je očný chirurg. Venuje sa komplexnej mikrochirurgii oka vrátane komplikovaných operácií sivého zákalu, laserových operácií dioptrií a*

Kolegovia – chirurgovia: MUDr. Peter Böhm starší a mladší.

sietnicovým zákrokom. A nevesta Monika sa stará o agendu so zdravotnými poisťovňami,“ hovorí Peter Böhm st. Nová klinika si bude vyžadovať aj rozšírenie personálu. *„Už odteraz vyberáme ďalších nových kvalifikovaných kolegov z radov lekárov aj ošetrovateľského personálu.“*

Ťažkosť sa neboja

Hoci schvaľovanie projektu a samotná výstavba prináša množstvo situácií, ktoré vyžadujú okamžité riešenie, Peter Böhm st. sa ťažkosťi neboja. *„Už v čase, keď sme v roku 2003 založili očné centrum v Ružinove, sme bojovali s korupciou a s byrokratickými praktikami. Po roku a pol neúnavného boja sa nám podarilo získať zmluvy so všetkými zdravotnými poisťovňami, vďaka čomu majú naši pacienti väčšinu ošetrení úplne bez doplatku.“*

Predpokladaný termín ukončenia výstavby

„Uvedomujeme si, že výstavba nového projektu môže mať majiteľom rodinných domov v susedstve priniesť dočasné zníženie komfortu. Touto cestou by sme chceli Devínčanov poprosiť o trpezlivosť počas výstavby. Všetky výhrady berieme vážne a snažíme sa ich odstrániť. Stavebný partner sa zmluvne zaviazal postaviť stavbu do 12 mesiacov. Nevieme, koľko času navyše zaberie kolaudácia a ďalšie administratívne úkony. Devínčanov však chceme ubezpečiť, že kliniku staviame s kvalitným stavebným partnerom, ktorý stavbu dokončí s najvyššou kvalitou a s najvyššou rýchlosťou,“ sľubuje Peter Böhm st.

Júlia Böhmová a foto archív rodiny Böhmovcov

Výstavba novej kliniky by mala trvať rok.

HRA BOJ O VEĽKÚ MORAVU

Nie je bežné, keď desaťročný chlapec vymyslí stolovú hru. A nie je bežné, keď sa táto hra zrealizuje do grafickej podoby a dostane sa na pulty obchodov. A už vôbec nie je bežné, keď je týmto malým chlapcom Devínčan. Prečítajte si, ako vznikala stolovka *Boj o Veľkú Moravu*. Slovo majú Peťo a Peter Potúčkovi.

Ako sa to začalo?

Peťo: Hral som svojho času jednu strategickú stolovú hru a napadlo mi skúsiť ju odohrať trochu iným spôsobom. Väčšina hier je o zbieraní bodov a ten, kto ich má najviac, na konci vyhrá. Nenašiel som ale žiadnu strategickú hru, ktorá by bola skutočne o priamych súbojoch, tak ako ich poznáme z histórie. Kde veľí hráč jednotkám vojska a armády medzi sebou bojujú. Tak som ju skúsil vymyslieť. Z polystyrénu som si vyrobil prototyp a ukázal ho tatovi.

A tatova reakcia?

Peter: Na začiatku prišiel Peťo s nápadom hry, kde by sa bojové jednotky pohybovali po mape a obsadzovali by územie. Povedal som, že by sme to mali vyskúšať, lebo detské nápady sú väčšinou dobré, len treba vidieť ich potenciál. Naladil som sa na túto myšlienku a prišla mi ako geniálna simulácia vojenskej stratégie, navyše ma zaujal aj jej historický motív, možnosť vložiť do hry ducha doby - raného stredoveku. Lákala ma tiež aj kreativita, ktorá sa ponúkala, hlavne v dnešnom svete, keď sa nové veci nerodia ľahko a vytráca sa hravosť. No a možnosť od začiatku hru poskladať, vidieť, ako sa tvorí spolu s grafikou, je veľmi príťažlivá. Moment tvorivosti bol veľmi silný, chytilo nás to a už nepustilo. Veľmi nás posmelil aj fakt, že sme videli šancu ponúknuť vydavateľovi originálny nápad s možnosťou, že sa nám ju podarí spolu vydať. A to sa stalo.

Máte teda kladný vzťah k stolovkám?

Peter: Doma sme vždy hrávali stolovky, je to náš koníček. V čase dospievania som si tiež prešiel počítačovým obdobím a som toho názoru, že deti si to majú vyskúšať, aby zistili, že nie je až tak o čo stáť. A potom prirodzene prejdú k stolovkám, kde sú za stolom všetci spolu. Ide o celkom iný vzťah medzi hráčmi, ktorí hru prežívajú spoločne.

Myslíš, že nastala renesancia stolových hier?

Peter: Ani nie tak renesancia ako skôr novovek. Každý rok je na trhu vyše dvesto nových hier. Stolovky sú dnes veľmi bežný spôsob trávenia voľného času. Napríklad v Nemecku majú už vyše dvadsať rokov silnú tradíciu, každý rok sa udeľujú ceny vo viacerých kategóriách. Je to svet sám o sebe. Aj v Devíne sa hrávajú stolovky v Pivnici, organizuje ich zhodou okolností môj brat Maroš Fundárek.

Peťo, kedy ťa začala zaujímať história? A prečo práve Veľká Morava?

Peťo: Už od malička ma bavila. Hlavne súboje o územia a naši predkovia, Slovania a ich dejiny. Najprv mali byť v hre len kmene Slovanov a ich vzájomné súboje, ale potom sme to zmenili na boj Slovanov, starých Maďarov a Frankov.

Má hra niečo spoločné aj s Devínom? Myslel si pri nej na toto územie?

Peťo: Áno, nápad sa začal rodiť, keď sme raz mali urobiť projekt z dejepisu o nejakej významnej slovenskej historickej postave a ja som si vybral Rastislava. Vtedy som sa začal viac zaujímať o Veľkú Moravu. V hre je Devín centrom diania, v strede hernej mapy je vyvýšenina s hradom, aj veľkomoravský kostol je tam zakreslený.

Ako ste hru skúšali?

Peťo: Najprv som vyrobil prototyp z polystyrénu, potom sa od toho zapojil aj ujo Maroš, ktorý priniesol mapu z inej hry, na

ktorej sme hrali a testovali. A keď sme to už hrali dlho a vymysleli sme približne dve tretiny pravidiel, vyrobili sme vlastnú hernú mapu.

A ako prebieha samotná hra?

Peter: Na mape je fixné územie, ktoré je inak veľmi pekne nakreslené. Keď sa naň pozriete zblízka, vidíte konkrétne prvky našej krajiny, sú tam načrtnuté pohoria ako Tatry a Alpy, Dunaj, územie Čiech, Slovenska a susediacich krajín. Teda približné územie Veľkej Moravy, o ktoré hráči zvädzajú súboj. Na začiatku hry si hráči vyberú národ, za ktorý budú hrať, prípadne oň losujú. Keďže sme chceli, aby mala hra ducha doby, snažili sme sa postavy štyroch národov namodelovať tak, aby vystihovali ich mentalitu. Napríklad starí Maďari sú najrýchlejší na mape, najsilnejší v súboji a hráča strhne ich útočnosť a sila až tak, že sa nevie zastaviť, hoci potom ťažko ubráni získané územie. V súbojoch sa hádže kockou, žetóny armád sa posúvajú po mape. Hrá sa na určitý počet kôl a vyhráva ten, kto získa na konci najväčšie územie.

Čo je na hre najzručujúcejšie?

Peter: Postavili sme ju tak, že ak je hráč dobrý stratég, vie vyhrať s akoukoľvek armádou, ak použije jej silné stránky. Tie sú samozrejme pri každom národe iné. Napínavé je aj to, že sa v hre môžu vytvárať rôzne spojenectvá hráčov, napríklad dvaja slabší proti najsilnejšiemu. Zábavné je potom sledovať, ako to funguje. Dokazuje to často samotnú históriu, kedy dochádzalo k spojenectvám a vzápätí aj k zradám. Prichádza tak často aj k zvädám medzi hráčmi. (smiech)

Peťo: Je to ako počítačová hra, taká ľahšia, akurát, že stolová. A nie s počítačom, ale so živými ľuďmi. Niektorí to hrá pre zábavu, ale ja chcem vždy vyhrať.

Peter: Peťo hrá vždy za Slovanov. Skrátka nechce dovoliť ich opätovnú prehru.

Je hra v niečom iná, špecifická v porovnaní s inými stolovými hrami?

Peter: Každú hru tvoria tri prvky – herný mechanizmus, téma hry a grafika/ilustrácie. Tému a grafiku vníma hráč bezprostredne, to je to, čo ho v prvom rade osloví a čo vytvára jej špecifickú atmosféru. Herná mechanika slúži na to, aby hra fungovala. Nám pri tejto hre nešlo o to, aby sme vyvinuli niečo nové z hľadiska herných konceptov. Nedávno som si kúpil hru, ktorá lákala na tému Vikingov, ale bola to iba kulisica, ktorá slúžila ako prostriedok pre originálnu a príťažlivú

aj si ju potom kúpila. Jeden môj spolužiak dostal hru na Vianoce. Jeho otec je profesionálny vojak a vždy, keď ju hrávajú, vyhrá otec, bez ohľadu na to, za koho hrá. Aj pani učiteľku z dejepisu hra oslovila a chce ju kúpiť manželovi na narodeniny. Mne sa tá hra páči a som s ňou spokojný.

Budú aj ďalšie hry?

Peter: Uvidíme, ako sa hre bude dariť. Zatiaľ sú recenzie v zásade pozitívne. Máme nápad na jej rozšírenie – pridali by sa nové postavy – kňazi, ktorí by nezávisle od armády zvädzali akýsi diplomaticko-náboženský súboj, tak ako tomu bolo aj pri byzantskej misii do územia kontrolovaného franskými kňazmi.

Peťo: Asi hej. Tiež som ešte rozmýšľal nad starou domácou hrou, ktorú hrávam s prababkou – Košíar. Je to hra, kde dvaja vlci lovia stádo oviec. Tá ma zaujala, to by bola hra pre všetkých.

Hrávate hru aj v rodine? Máte doma ešte tri dievčatá, zapájajú sa?

Peťo: Hra je pre dvoch až štyroch hráčov. Najstaršia sestra ju moc nemusí hrať, najmladšia sa zapojí, keď sa nudí a vtedy hrá tato s ňou, prostredná sestra hrá vždy a mama, keď má čas.

Peter: Hrávame väčšinou v trojici – Peťo, prostredná dcéra a ja. Ale aj na túto hru treba mať tú správnu náladu. Nedávno u nás boli starí rodičia, ktorí stolovky nehrávajú, ale chceli si ju vyskúšať. Nakoniec sme hrali dve hodiny a vyhral dedo za starých Maďarov. O týždeň prišli zase a dedo, že podme si zahrať. Vtedy však vyhrala babka za Frankov. Je to chytľavé. Mne sa na tej hre páči aj to, že rastie spolu s hráčom. Vedia ju hrať päťročni deti so svojou jednoduchou logikou ale aj štyridsaťročni dospeláci, ktorí sú strategicky sofistikovaní.

mechaniku. A ja som si povedal, že skúsme to spraviť inak – téma bude prvoradá a herná mechanika jej bude slúžiť, nie naopak.

Aká je odozva?

Peťo: Ja som hru doniesol do školy a vtedy si to zahrála aj triedna pani učiteľka aj moji kamaráti. Pani učiteľka povedala, že je to fajn hra,

V Pivnici sa reštartuje sezóna, nechcete ste nám umožniť zahrať si ju?

Peter: V období medzi dvomi vlnami pandémie sme tam priniesli testovaciu verziu a hrali sme ju. Určite dáme do Pivnice nejaké kusy, nech tvoria štandardnú výstavu.

Andrea Miková, foto archív P.P.

PIVNICA AKO NA HOJDAČKE

Nie, neradi si na to zvykáme, ale v našej Pivnici sa cítime v poslednom čase ako na hojdačke. Raz máme dvere otvorené, raz ich musíme zatvoriť. Nechcime to zakríknúť, ale táto jar vyzerá zatiaľ priaznivo. Držme si palce!

Sezónu sme začali vo veľkom štýle, reštartom 26. marca, kde vystúpili skupina **Scotlandyard a Deja vu** so skvelou **Silviou Josifovskou**. Nechýbal ani excelentný guláš a dúšok vychladeného devínskeho.

4. marca sa milovníci starej dobrej muziky, ktorá rokmi ešte naberala na kvalite, potešili koncertu barda českej hudobnej scény **Luboša Pospíšila** s kapelou.

Pre deti je otvorená divadelná scéna a ich rozprávkoví hrdinovia. Najbližšie predstavenia budú 24.4. a 15.5. v podaní súborov **Mici a Mňau** a **Divadielka Šibe**.

Oblúbené **stolovky** si môžeme zahrať s **Marošom Fundárekom** 1.5. a 5.6.

Určite si nedajte ujsť **koncert** speváčky **Adrieny Bartošovej** a ponačte si dátum 28.4.

Do **kína** v Pivnici pozývame hlavne ženské publikum, pre ktoré sme v rámci akcie **Ladies Night** pripravili filmy **Zbožňovaný** 22.4 a **Láska v Toskánsku** 13.5.

S **Petrom Žanónym alias Žabákom** si môžete vyskúšať svoje maliarske zručnosti 6.5. a 3.6.

Máte radi Francúzsko, konkrétne Bretónsko? Príďte 28.5. do Pivnice a zažijete nefalšovanú **Bretónsku noc!**

Oskar Rózsa, Ondrej Krajniak a **Emil Frátrik** budú zárukou, že koncert **Jazz Partnership Unlimited** 10.6. bude taký, ako ho v našej Pivnici máme naozaj radi. So skvelým zvukom a ešte skvelejšou atmosférou!

Máte tip na program na jeseň v Pivnici? Koncert, divadlo, zaujímavého hosťa? Napíšte nám na adresu redakcie a aktuálne predstavenia sledujte na fcb Devínčania!

ami, foto Kamil Frimmel, ami

Koncert Silvie Josifovskej

Luboš Pospíšil s kapelou

DEVÍNSKE AKTIVITY

ČO NÁS TEŠÍ

Centrálny školský dvor na SZŠ Česká na Kremelskej ulici má **nový povrch!** Na pôvodnú betónovú plochu, ktorá spôsobila deťom nejdenný úraz v dôsledku tvrdého pádu, bol položený športový kazetový povrch modrej farby. Povrch je príľnavý, nešmýka sa a absorbuje nárazy. Je dierkový – odvádza vodu a dá sa na ňom hrať už päť minút po napršaní. Na novom povrchu je namalovaný panák na skákanie aj šachovnica. Čoskoro pribudnú bránky aj šachové figúrky, takže si každý príde na svoje.

Za organizáciu a finančnú podporu ďakujeme **OZ Náš Devín**, rodičom a priateľom školy, zriaďovateľom školy a MÚ Devín.

Zrekonštruované školské ihrisko má **novú bránku** od ulice K Zlatému rohu, takže už by sa lopta nemala odkotúľať na cestu a ani dieťa tak ľahko za ňou nevybehne.

Devínsky sad sme spolu s dobrovoľníkmi a dobrovoľníkmi pripravili na novú sezónu. Zorganizovali sme brigádu a vymenili piesok, pohrabali lístie, vyčistili záhony, pretriedili staré a dolámané hračky, ostrihali obschnuté konáre, ponatierali drevené herné prvky, obrúsili a natreli aj dosky na sedenie. Vďaka pomoci **Spoločenstva detí Zeme**, ktoré zabezpečilo bager, je zadná časť sadu vyčistená od konárov, drevín a burín a pekne zarovnaná. Plánujeme tam postaviť drevený altánok, kde sa budeme môcť schovať pred slnkom aj pred dažďom.

Pre deti je opäť k dispozícii **hernička** v Dome kultúry, ktorú sme starostlivo upratali a vyčistili. Už sa tam konajú rôzne krúžky a organizované podujatia. Predtým bol kľúč od herničky v reštaurácii Valentian, ktokoľvek si ho mohol požičať a v herničke sa pohrať. Žiaľ, takýto voľný prístup sa veľmi neosvedčil. Herničku sme často nachádzali s rozhádzanými hračkami, zvyškami od jedla a podobne. Ak máte záujem v herničke organizovať podujatie, alebo ste skupina mamičiek, ktorá sa tam chce stretávať, ozvite sa na nasdevin@nasdevin.sk.

Pátracie hry alebo pokladovky sme vymysleli pre to, aby sme deti motivovali chodiť von a možno aj mimo tradičných vychádzkových trás. Tento rok sme mali už dve. Jednu na rozohriatie v rámci obytnej časti Devína, kde deti hľadali podľa fotografií, kde sú umiestnené kamene s obrázkami. S druhou, viac pohybovou, sme spolupracovali s organizáciou **Zdravý pohyb deťom**. Na prístup k nej bolo potrebné zaplatiť 3 eur a výťažok šiel na podporu OZ Cesta von. Pri pokladovkách sa snažíme myslieť aj ekologicky, a preto sa indicie nachádzali napísané na kameňoch alebo v sklenených pohároch, ktoré sme po hre pozbierali.

Za OZ Náš Devín Katarína Mihinová

DEVÍNSKE AKCIE

MČ Devín / OZ Náš Devín

22.4. 19:00 piatok	KINO / Zbožňovaný / česká komédia Pivnica - vstup vedľa Kostola Sv. Kríža	
30.4. sobota	STAVANIE MÁJA námestie pred domom kultúry	PRE DETI
13.5. 19:00 piatok	KINO / Láska v Toskánsku / tal. komédia Pivnica - vstup vedľa Kostola Sv. Kríža	
4.6. sobota	MDD PRE MALÝCH DEVÍNČANOV	PRE DETI
18.6. sobota	BYLINKOVÁ ZÁHRADA PRE SENIOROV Bylinková záhrada Devín - Kozičova 24	
19.6. nedela	DEVÍNSKE HODY námestie pred domom kultúry	

Príbeh kaviarne Eden

Café Eden, alebo ako túto našu obľúbenú devínsku kaviarňičku voláme – U Jarky, nemôžeme obísť bez toho, aby sme sa aspoň na chvíľu nezastavili. Na kávu, na zákusok, na pohár vína, zmrzlinu, limonádu či džbán piva. V zime zahrieva útulný priestor živý ohnák v kachliach a v lete ponúka osviežujúci chládok romantická terasa. Café Eden má už tridsaťročnú históriu a svoj príbeh. Je to rodinný podnik, o ktorý sa Jarka a Daniel Rumanovskí s láskou starajú už celé roky. Pošpominá si...

Na začiatku bola keramika

Kedysi stála na tomto mieste šopa, ktorá slúžila ako sklad uhlia. Po revolúcii v roku 1989 sa však Daniel, umelecký keramik, rozhodol, že ju prerobí na predajňu suvenírov a keramiky. Priestor to bol však maličký a pýtal si rekonštrukciu. Po niekoľkých radikálnych stavebných úpravách sa zachoval len oblúk, ktorý oddeľuje kuchyňu od vnútorného priestoru. Jarka spomína: „Zo začiatku tam neboli žiadne podlahy, iba dosky a škridle a pri vstupe, ktorý mal asi meter šesťdesiat sa nám každý hosť, ktorý prišiel, musel pokloniť.“ Pôvodná myšlienka o kaviarni sa začala črtáť v čase, keď sa Daniel vo svojom keramickom povolání osamostatnil a vyrábala vlastné produkty. I vznikla predajňa so suvenírmi s kaviarňou a ľudia si začínali zvykať chodiť na kávičku. Jarka sa priučila keramike pri Danielovi a spoločne vyrábali keramické predmety a aj repliky vykopávok z devínskeho hradu. Kaviareň vtedy fungovala ako sezónna – od mája do septembra, v zime sa pracovalo v keramickej dielni.

V Edene sa občas zišiel aj celý svet

Zo začiatku sa obchodíku so suvenírmi darilo dobre, chodievalo veľa zahraničných turistov. Jarka hovorí, že ich hlavne zaujímalo, kde bol ten legendárny ostnatý plot. „Od roku 1992, keď sme otvorili, sa tu zišiel vari aj celý svet. Na záhrade sedeli Čiňania, Kórejci, Nóri, Švédci. Nerozumeli sme si, ale o to bola tá komunikácia zábavnejšia.“ Celých pätnásť rokov slúžila kaviareň Eden aj ako predajňa suvenírov a potom sa majitelia rozhodli, že to zmenia. Daniel vysvetľuje: „Prichádzalo stále viac a viac ľudí a priestor potreboval rekonštrukciu. Postavili sme novú budovu a od januára 2006 sa začala odvíjať nová éra kaviarne Eden.“ A prečo názov Café Eden? „Lebo sme mali naokolo veľa zelene a obrovskú čerešňu cez celú záhradu, haluz siahala až do kuchyne. Sedávali sme pod rozkvitnutou čerešňou a cítili sme sa ako v raji.“

Po rekonštrukcii zostal z pôvodnej stavby len oblúk, ktorý oddeľuje kuchyňu od vnútornej kaviarne. A ešte konzola na sviečku na stene, ktorá predtým stála v záhrade. Začínali pomaly a opatrne. Nemali ani auto a pri zásobovaní pomáhali priatelia. „Bola to eufória spojená s naivitou a slobodou,“ neodpustia si hodnotenie tých čias Rumanovskí.

Vintage kam sa len pozrieš

V novej kaviarni začali organizovať výstavy popredných výtvarníkov, insitných umelcov a aj charitatívne výstavy. V priestore kaviarne vystavovali diela Petra Strassnera, Mariána a Gabriely Vidovcov, Štěpána a Zory Palovcov, Gabriely Luptákovéj, Ingrid Zámečníkovéj, Petra Žanonyho a ďalších. Expozície sa tešili

obľube, ale po rokoch sa rozhodli s nimi skončiť a zariadiť kaviareň v štýle vintage. Dekorácie sú umiestnené všade a keby sa zdalo, že sa už do maličkého priestoru nič nezmesť, vždy sa kúsok voľného miesta nájde. Steny zdobia staré fotky, starožitné hodiny, obrázky kvetov a rastlín z encyklopédií. A keď sa lepšie prizrieme, nájdeme tam, nad starožitným klavírom aj štylizované portréty manželov Rumanovských v dobových kostýmoch. Majitelia majú slabosť pre krásne veci a keď uvidia niečo, čo vonia po starých časoch, nedá sa nič robiť, musia to mať. Niečo sa vykope v záhrade, niečo sa nájde v bazári. Ivan Rumanovský, Dankov otec, miloval staré veci a mnohé z obrázkov sú jeho srdcovky. Jedna celá stena je venovaná práve tomuto známemu devínskemu dokumentaristovi. Na druhej stene je zase Devín a na ďalšej Bratislava.

A ako sa vyskytol klavír v kaviarni? Jarka sa usmieva: „Chcela som prilákať hostí počas zimných večerov, lebo v zime chodí zákazníkov pomenej. A dostala som nápad, že by na klavíri niekto raz za týždeň mohol hrať. Daroval mi ho jeden zákazník, ktorý k nám rád chodil a pianino má možno viac ako 150 rokov. Je to starožitný viedenský klavír, musel ho prísť naladiť ladič až z Viedne.“

Hostia aj zďaleka

Terasa, ktorá žije od jari do jesene, ponúka ideálny relax pre návštevníkov po turistike či prechádzke a je obľúbeným miestom priateľských stretnutí nielen Devínčanov. Má osobitú čaro, svoj imidž a v lete sa z nej šíri do ďaleka vôňa grilovaných dobrôt. Najprv bola terasa malá, no ako šiel čas a hostí pribúdalo, začala sa postupne rozširovať smerom k rodinnej záhrade, až kým Pavlínka Rumanovská, nepovedala: A dosť! Myslela to, samozrejme, zo žartu, tešila sa, že Eden žije rušným životom. A kto sú stáli hostia? Jarka vymenúva: „Máme svojich devínskych štampastov, ale aj stálych hostí mimo Devína. Chodia k nám ľudia z Rače, Dúbravky, tí k nám môžu v rámci turistiky prejsť cez kopec. Máme zákazníkov, ktorí k nám chodili najskôr so svojimi malými deťmi a keď tie deti vyrástli, chodia so svojimi detičkami a občas vyvenčia aj rodičov.“ Daniel dodáva, že keď mali oni malé deti, tak mysleli aj na ne a pre malých návštevníkov tu bolo pieskovisko. Jarka sa teší, že spoločnosť je rôzna, ale má hrejivý pocit napríklad vtedy, keď prídu starí manželia na dva deci ríbezľového a ona už vie, čo im má priniesť, ani sa nemusí pýtať...

V Edene bez komercie

Od začiatku mal byť Eden iný ako bežné kaviarne a chcel sa odlišovať. Jarka upresňuje: „Sami si niektoré produkty vyrábame, napríklad nakladané syry. A ponúkame výrobky, ktoré si ľudia môžu kúpiť iba u nás.“ Chýr o majiteľkiných zákusoch sa roznesol vari už aj za chotár Devína. Ako hovorí, nikdy sa nesnažila, aby bol koláč ako z výstavy, ale aby bol domáci. „Vždy sme chceli, aby atmosféra v kaviarni bola domácka. Hovorili sme si, sme malý rodinný podnik, nikto z nás tu nebude chodiť s utierkou na ruke a obsluha bude žoviálna, kamarátska. Aby sa ľudia cítili príjemne, aby tu našli pohodu. A veľa návštevníkov mi to aj potvrdí.“

No a na čo sa môžeme tešiť v Edene túto sezónu? Gril sa už nemôže dočkať, kedy ho spustia. „Pripravujeme jedlá len z čerstvých surovín, nekupujeme mrazené výrobky. Snažíme sa každú sezónu vymyslieť niečo nové, čo aj ľudia oceňujú. Nebude to ináč ani tento rok a určite našich návštevníkov niečím novým potešíme,“ sľubujú Jarka a Daniel.

Daniel má už svoju predstavu aj o tekuťom sortimente. „Na jeseň chceme rozšíriť ponuku tvrdých alkoholov o produkty zo slovenských páleníc. Je našim cieľom, aby sa u nás postupne vytratila komercia v konzume aj v pití.“ Majitelia podporujú malých remeselných a aj ocenených slovenských výrobcov, ktorí produkujú pivo, ovocné šťavy, limonády či kávu.

Akcie à la Eden

Devínčania spomínajú na povestné akcie, ktoré sa diali na pôde kaviarne. Napríklad taký halloween. Jarka vraj nemala rada ten názov, pripadal jej príliš americký, ale Daniel vyhľadal, že halloween pochádza z Írska, Íri ho doniesli do Ameriky a pôvod má dokonca keltský. Tak ho zobrala na milosť. „Tieto akcie sme si neskutočne užili. Myslím, že hlavne my, dospelí, lebo deti sa niekedy aj báli vojsť, až tak strašidelne sme to poňali.“ (smiech)

Pamätná bola aj akcia k 20. výročiu nežnej revolúcie. Jarka mala na starosti dekorácie. „Zohnali sme fotografie prezidentov a rozvešali ich, vyrobili transparenty. A každý hosť musel prísť oblečený à la socík. Povedala som, že kto sa neoblečie, toho vlastnoručne dotvorím. Mali sme po babke kostýmčeky, po dedovi široké kravaty a kto neprišiel náležite upravený, tak dostal aspoň slušivú kravatu. Ja som bola za ženu za pultom (úspešný československý seriál – pozn. red.). Bola som vytupírovaná, na hlave tú vec z čipky, zohnala som si biely plášť, pod ním kockovanú blúzu a pracovné gumené topánky. No, dostávali sme záchvaty smiechu, lebo niektorých po „socialisticky“ vyfešákových hostí sme ani nespoznali. A každý, kto prišiel, doniesol niečo z toho obdobia – biele lupienky, tresku...“

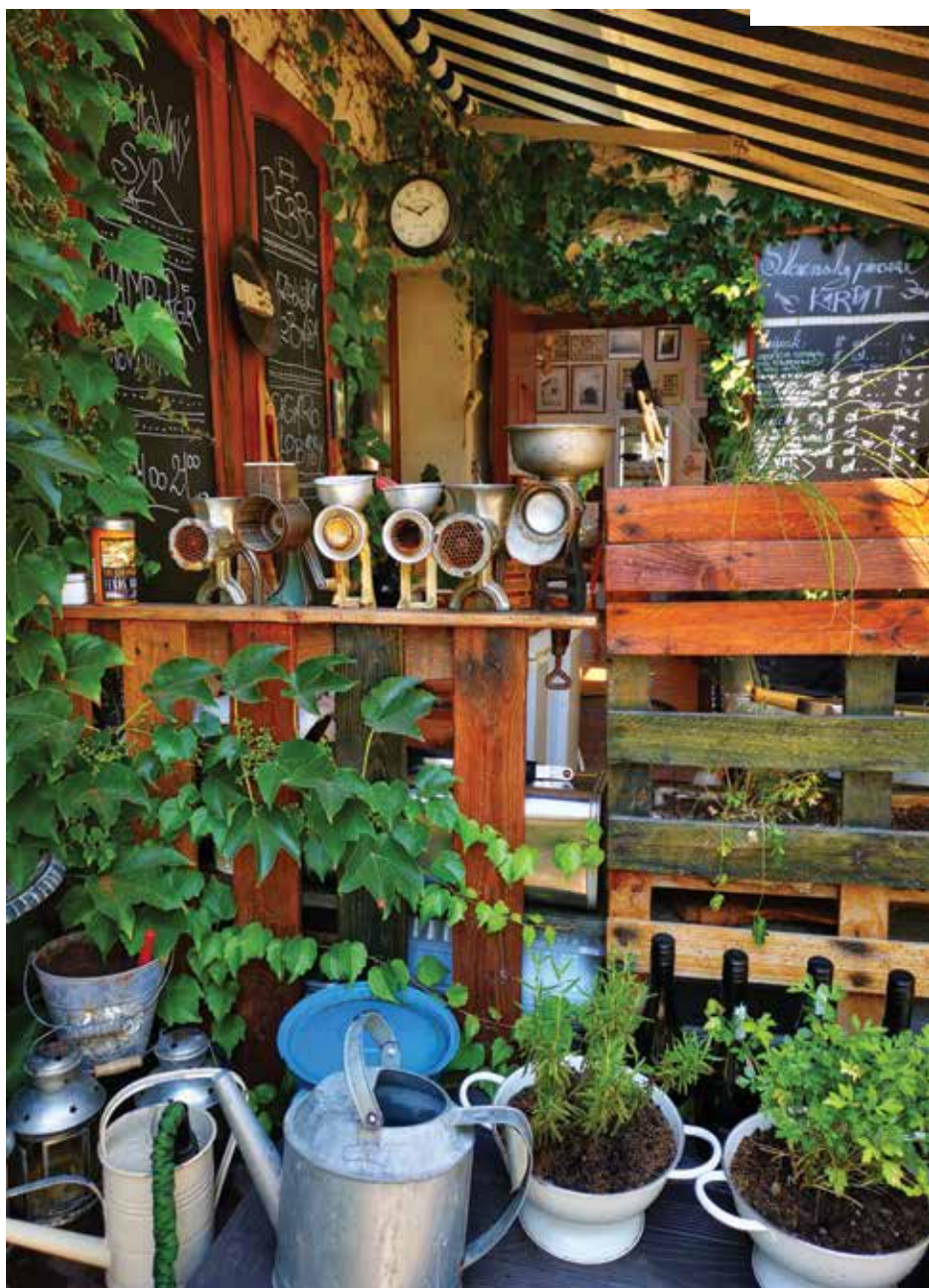
Jarka a Daniel radi spomínajú na kulinárske súťaže a susedské varenie. Jarka vymyslela tému a každý musel priniesť svoj vlastný doma uvarený produkt, ktorý porota

bodovala. „Snažila som sa vždy vybrať takú základnú potravinu, ktorá je ľahko dostupná a lacná – zemiaky, vajíčko, zelenú potravinu, strukoviny...“ A pamätné sú aj edenské trojkráľové guláše či halászlé. Oj, v tejto tradícii treba pokračovať!

30 rokov Edenu

Veľkou výzvou pre slávnostnú akciu je tohtoročné guľaté 30. výročie. Brány kaviarne sa otvorili 21. augusta 1992 presne o 17.00 hod. Manželia si vtedy sadli na lavičku a Jarka sa spýtala Daniela, aký je dátum. Bolo 21. augusta. Deň, ktorý si pamätáme všetci. Majitelia sľubujú: „Minule, keď sme mali výročie, sme vyrobili veľkú tabuľu a pozvali všetkých brigádnikov, ktorí od začiatku u nás pracovali, každého, kto nám pomohol. Keď všetko pôjde dobre, aj tento rok urobíme posedenie. Veď ide o to, aby sme si užili trošku zábavy, zasmiali sa, uvoľnili...“

Andrea Miková, foto archív manželov Rumanovských

PODNIKÁTE V DEVÍNE? CHCETE, ABY SA O VÁS VEDELO? NAPIŠTE NÁM, MY SA O TO POSTARÁME!

Názov	viac info	text
Galéria u Sv. Floriána	www.ufloriana.sk 	Obchod u Sv. Floriána v Devíne ponúka umelecko-remeselné výrobky z kovanej ocele a bronzu, kované plastiky, ale aj úžitkové výrobky – napríklad svietniky alebo krbové náradie.
Kovovýroba Stoklas	www.daibau.sk/kovovyroba_stoklas	Firma ponúka výrobu rôznorodého atypického a zákazkového sortimentu ako brány, zábradlia, mreže, ploty, schodiská a iné.
Kozmetika Frida 	kozmeticky-salon-frida.business.site	Kozmetický salón FRIDA svojim zákazníkom poskytuje maximálny komfort a súkromie. Okrem profesionálneho salónneho ošetrovania ponúka produkty aj na domácu starostlivosť.
Kaderníctvo Jana	www.devin.sk/sluzby.html	Kaderníctvo sa nachádza na Kremelskej 37.
Reštaurácia Valentian 	www.valentian.sk	Reštaurácia ponúka výber z tradičných špecialít talianskej kuchyne, denné obedové menu i možnosť usporiadania rodinných osláv.
Reštaurácia u Srnčika 	www.usrnčika.sk	Reštaurácia a penzión s viac ako 100-ročnou tradíciou poctivej domácej kuchyne. Ponúka denné obedové menu a priestory pre spoločenské podujatia, rodinné oslavy, svadby, promócie, firemné stretnutia, školenia alebo semináre.
Pine	www.pine.sk 	Firma Pine s.r.o. sa nezaobrá iba výrobou dverí, ale aj dovozom exkluzívnych talianskych dverí BLUINTERNI a TIZIANO RUBINI. V ponuke sa nachádzajú aj cenovo dostupné skryté zárubne firmy AGS systems.
ZREUZ 	www.zreuz.eu	Firma sa zaoberá návrhom, realizáciou a údržbou záhrad.
Ahoy Cafe 	www.facebook.com/cafeahoy	Malý rodinný podnik Ahoy Cafe priamo na nábreží Dunaja ponúka kvalitnú kávu, pivo z remeselných pivovarov, devínsky ríbezľák a iné občerstvenie.
Sokoliareň a Mini ZOO Devín 	www.minizoodevin.sk	Sokoliareň a minizoo Devín predstavuje nielen oddychový areál s bohatou expozíciou dravcov a letovými ukážkami, ale aj kontaktnú minizoo s množstvom zvierat.
Fatika Richard – Preprava osôb a taxi 8 + 1 	www.osempreprava.sk	Zabezpečuje nielen klasickú taxi službu, ale aj sťahovanie, drinktaxi, služby osobného expresného kuriéra, prepravu bicyklov, prepravu zvierat a mnoho iného.
Autoservis Weigl 	www.servisweigl.sk	Spoločnosť ponúka poradenstvo, údržbu, tuning a opravy motorových vozidiel.
Potraviny Od Našich 	www.potravinyodnasich.sk	Moderné potraviny s vlastnou pekárnou a vinotékou.
Danka Žilavá – novinový stánok		Trafika na Kremelskej ulici č. 10 ponúka tlač a časopisy, alko a nealko nápoje, sladkosti, lístky na MHD a stávkovanie a tipovanie TIPOS.

Pripravil Patrik Laslop